

GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV
GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV
Curs /Curso
2023-2024

1 Dades d'identificació de l'assignatura <i>Datos de identificación de la asignatura</i>					
Nom de l'assignatura <i>Nombre de la asignatura</i>	Etnomusicologia II <i>Etnomusicología II</i>				
Crèdits ECTS <i>Créditos ECTS</i>	6	Curs <i>Curso</i>	2	Semestre <i>Semestre</i>	Anual
Tipus de formació <i>Tipo de formación</i> bàsica, específica, optativa <i>básica, específica, optativa</i>	Específica	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura <i>Idioma/s en que se imparte la asignatura</i>			Castellano/ Valencià
Matèria <i>Materia</i>	Mètodes i fonts per a la investigació <i>Métodos y fuentes para la investigación</i>				
Títol Superior <i>Título Superior</i>	Música				
Especialitat <i>Especialidad</i>	Musicologia <i>Musicología</i>				
Centre <i>Centro</i>	Conservatori Superior de Música Òscar Esplà d'Alacant <i>Conservatorio Superior de Música Óscar Esplá d'Alicante</i>				
Departament <i>Departamento</i>	Departament de Musicologia i Pedagogia <i>Departamento de Musicología y Pedagogía</i>				
Professorat <i>Profesorado</i>	Dr. Carles Valls Gregori				
e-mail <i>e-mail</i>	carlesvallsgregori@csmalicante.com				

1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació <i>Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación</i>
<p>L'assignatura té com a objectiu l'estudi de la música en el seu context sociocultural i els mètodes i procediments necessaris per a la investigació etnomusicològica, amb la finalitat de dotar als futurs professionals de les eines més adequades per a l'exercici de la seua tasca investigadora.</p> <p><i>La asignatura tiene como objetivo el estudio de la música en su contexto sociocultural i los métodos y procedimientos necesarios para la investigación etnomusicológica, con la finalidad de dotar a los futuros profesionales de las herramientas más adecuadas para el ejercicio de su tarea investigadora.</i></p>

1.2 Coneixements previs

Conocimientos previos

Atés que la etnomusicologia té com a objecte l'estudi dels fenòmens musicals dins del seu context sociocultural i l'aproximació a estes manifestacions pròpies de diferents realitats socials mitjançant la investigació científica. La complexitat de les realitats a investigar exigix un punt de vista multidisciplinari que va des de l'antropologia, la sociologia, l'anàlisi musical i uns procediments metodològics que s'adapten a cada realitat estudiada. Per tant, cal tindre una bona formació metodològica, que l'alumnat hauran obtingut en l'assignatura de Metodologia de la investigació. Els recursos analítics musicals adquirits en les assignatures d'Anàlisi i Musicologia aplicada, així com la capacitat de reconèixer materials musicals i melodies i la seua transcripció que s'hauran assolit en l'assignatura d'Educació auditiva. També s'hauran d'haver adquirit els coneixements bàsics del curs anterior d'Etnomusicologia.

Dado que la etnomusicología tiene como objeto el estudio de los fenómenos musicales dentro de su contexto sociocultural y la aproximación a estas manifestaciones propias de diferentes realidades sociales mediante la investigación científica. La complejidad de las realidades a investigar exige un punto de vista multidisciplinar que va desde la antropología, la sociología, el análisis musical y unos procedimientos metodológicos que se adaptan a cada realidad estudiada. Por tanto es necesario tener una buena formación metodológica, que el alumnado habrán obtenido en la asignatura de Metodología de la investigación. Los recursos analíticos musicales que adquiridos en las asignaturas de Análisis y Musicología aplicada, así como la capacidad de reconocer materiales musicales y melodías y su transcripción que se habrán alcanzado en la asignatura de Educación auditiva. También se deberán haber adquirido los conocimientos básicos del curso anterior de Etnomusicología.

2 Competències de l'assignatura

Competencias de la asignatura

CT 2 Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament. (Molt)

CT 9 Integrar-se adequadament en equips multidisciplinaris i en contextos culturals diversos. (Bastant)

CT 16 Usar els mitjans i recursos al seu abast amb responsabilitat envers el patrimoni cultural i mediambiental. (Bastant)

CG 11 Estar familiaritzat amb un repertori ampli i actualitzat, centrat en la seva especialitat, però obert a altres tradicions. Reconèixer els trets estilístics que caracteritzen a este repertori i poder descriure'ls de forma clara i completa. (Molt)

CG 18 Comunicar de forma escrita i verbal el contingut i els objectius de la seua activitat professional a persones especialitzades, amb ús adequat del vocabulari tècnic i general. (Bastant)

CE1 Conèixer l'estructura musical de les obres dels diferents repertoris de la tradició occidental i d'altres, amb capacitat de valorar plenament els seus aspectes sintàctics i sonors. (Molt)

CE 2 Conèixer les condicions artístiques, històriques i socials en què s'ha desenvolupat la creació musical i la pràctica interpretativa. (Bastant)

CE 6 Conèixer els mètodes d'investigació científica propis del seu camp i les seues aplicacions. (Molt)

CT 2 Recoger información significativa, analizarla, sintetizarla y gestionarla adecuadamente. (Mucho)

CT 9 Integrarse adecuadamente en equipos multidisciplinarios y en contextos culturales diversos.

(Bastante)

CT 16 Usar los medios y recursos a su alcance con responsabilidad hacia el patrimonio cultural y medioambiental. (Bastante)

CG 11 Estar familiarizado con un repertorio amplio y actualizado, centrado en su especialidad, pero abierto a otras tradiciones. Reconocer los rasgos estilísticos que caracterizan a dicho repertorio y poder describirlos de forma clara y completa. (Mucho)

CG 18 Comunicar de forma escrita y verbal el contenido y los objetivos de su actividad profesional a personas especializadas, con uso adecuado del vocabulario técnico y general. (Bastante)

CE 1 Conocer la estructura musical de las obras de los distintos repertorios de la tradición occidental y de otras, con capacidad de valorar plenamente sus aspectos sintácticos y sonoros. (Mucho)

CE 2 Conocer las condiciones artísticas, históricas y sociales en las que se ha desarrollado la creación musical y la práctica interpretativa. (Bastante)

CE 6 Conocer los métodos de investigación científica propios de su campo y sus aplicaciones. (Mucho)

3 Resultats d'aprenentatge Resultados de aprendizaje

RESULTATS D'APRENTATGE RESULTADOS DE APRENDIZAJE	COMPETÈNCIES RELACIONADES COMPETENCIAS RELACIONADAS
R1- Aplicar els procediments, mètodes i conceptes necessaris per desenvolupar una investigació etnomusicològica.	CT2,CT16,CG18,CE6
R2- Expressar-se apropiadament fent ús del lèxic i els conceptes propis de l'antropologia, l'etnografia i la sociologia.	CT2,CT9,CT16,CG11,CG18,CE1,CE2,CE6
R3- Valorar el repertori musical de diferents cultures a través de la seua anàlisi i estudi.	CT16,CG11,CE1,CE2
R4- Identificar les principals característiques i peculiaritats del repertori folklòric o popular del nostre país.	CT16,CG11,CE1,CE2
R1- Aplicar los procedimientos, métodos y conceptos necesarios para desarrollar una investigación etnomusicológica.	CT9,CT16, CG18,CE1,CE6
R2- Expresarse apropiadamente haciendo uso del léxico y los conceptos propios de la antropología, la etnografía y la sociología.	CT2,CT9,CT16,CG11,CG18,CE1,CE2,CE6
R3- Valorar el repertorio musical de diferentes culturas a través de su análisis y estudio.	CT16,CG11,CE1,CE2
R4- Identificar las principales características y peculiaridades del repertorio folklórico o popular de nuestro país.	CT16,CG11,CE1,CE2

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge <i>Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje</i>	
Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... <i>Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas,...</i>	Planificació temporal <i>Planificación temporal</i>
Bloc I: Fonaments d'antropologia per l'investigació etnomusicològica 1. Generalitats sobre el fet musical i conceptes bàsics d'antropologia i sociologia per als estudis etnomusicològics. 2. Les interaccions entre la cultura i la música. La construcció de la identitat cultural mitjançant la música. 3. La música com a element simbòlic dins de l'entramat sociocultural. Ritualització en la música. 4. Ferramentes d'anàlisi musical i semiològic.	6 sessions 4 sessions 6 sessions 4 sessions
Bloc II: Músiques del món i la música tradicional a la Península Ibèrica 5. Tradicions culturals i manifestacions musicals al món. 6. Tradicions culturals i manifestacions musicals a la Comunitat Valenciana.	5 sessions 5 sessions
Bloque I: Fundamentos de antropología para la investigación etnomusicológica 1. Generalidades sobre el hecho musical y conceptos básicos de antropología y sociología para los estudios etnomusicológicos. 2. Las interacciones sociales y culturales con la música. La construcción de la identidad cultural mediante la música. 3. La música como elemento simbólico dentro del entramado sociocultural. Ritualización en la música. 4. Herramientas de análisis musical i semiológico.	6 sesiones 4 sesiones 6 sesiones 4 sesiones
Bloque II: Músicas del mundo y la música tradicional en la Península Ibérica 5. Tradiciones culturales y manifestaciones musicales en el mundo. 6. Tradiciones culturales y manifestaciones musicales en la Comunitat Valenciana.	5 sesiones 5 sesiones

5 Activitats formatives <i>Actividades formativas</i>			
5.1 Activitats de treball presencials <i>Actividades de trabajo presenciales</i>			
ACTIVITATS <i>ACTIVIDADES</i>	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Classe presencial <i>Clase presencial</i>	Classes teoricopràctiques d'exposició magistral <i>Clases teórica-prácticas de exposición magistral</i>	R1, R2, R3, R4, R5	34
Classes pràctiques <i>Clases prácticas</i>	Pràctiques a classe sobre aspectes teòrics estudiats <i>Prácticas en clase sobre aspectos teóricos estudiados</i>	R1, R2, R3, R4, R5	30
Exposició treball en grup <i>Exposición trabajo en grupo</i>	Treballs a elaborar sobre diferents manifestacions musicals <i>Trabajos a elaborar sobre diferentes manifestaciones musicales</i>	R3, R4, R5	8
Tutoria <i>Tutoría</i>			
Avaluació <i>Evaluación</i>	Examen final <i>Examen final</i>	R1, R2, R3, R4, R5	3
SUBTOTAL			75
5.2 Activitats de treball autònom <i>Actividades de trabajo autónomo</i>			
ACTIVITATS <i>ACTIVIDADES</i>	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Treball autònom <i>Trabajo autónomo</i>	Preparació de les classes setmanals <i>Preparación de las clases semanales</i>	R1, R2, R3, R4, R5	25
Estudi pràctic <i>Estudio práctico</i>	Comentaris de textos i realització dels treballs <i>Comentarios de textos y realización de los trabajos</i>	R1, R2, R3, R4, R5	50
Activitats complementàries <i>Actividades complementarias</i>			
SUBTOTAL			75
TOTAL			150

6 Sistema d'avaluació i qualificació

Sistema de evaluación y calificación

6.1 Instruments d'avaluació

Instrumentos de evaluación

INSTRUMENT D'AVALUACIÓ INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN	Resultats d'Aprenentatge avaluats Resultados de Aprendizaje evaluados	Percentatge atorgat (%) Porcentaje otorgado (%)
1- Participació i aportació a les classes <i>1- Participación y aportación a les clases</i>	R1, R2, R3, R4, R5	10%
2- Comentaris de textos i vídeos <i>2- Comentarios de textos y vídeos</i>	R1, R2, R3, R4, R5	30%
3- Exposició oral i defensa dels treballs <i>3- Exposición oral y defensa de los trabajos</i>	R1, R2, R3, R4, R5	20%
4- Examen pràctic dels continguts teòrics <i>4- Examen práctico de los contenidos teóricos</i>	R1, R2, R3, R4, R5	40%

6.2 Criteris d'avaluació i dates d'entrega

Criterios de evaluación y fechas de entrega

1. Participació i aportació a les classes

Es controlarà mitjançant una fulla de signatures per classe.

a) Puntualitat. Com futurs professionals, s'espera de l'alumnat un rigor en el compliment dels horaris. Es considerarà una falta de puntualitat tot aquell retard que supere els 5 minuts que es considera com a marge de cortesia des del començament de la classe. Es computaran com una falta d'assistència dos retards.

b) Assistència a classe amb regularitat mitjançant el control de faltes. Ja que el sistema d'ensenyament actual estableix que s'ha de valorar la càrrega presencial dels crèdits ECTS es portarà un control d'assistència per tal d'avaluar-lo. Cada falta d'assistència injustificada descomptarà un 0,5% d'este apartat. No es computarà com a falta d'assistència aquelles que hagen estat justificades mitjançant prova documental vàlida. Aquell alumnat que gaudisca d'una beca Erasmus o amb altres impediments per qüestions personals, es buscaran mesures compensatòries.

c) Actitud positiva, respectant al professor i als companys i companyes.

1. Participación y aportación a les classes

Se controlará mediante una hoja de firmas por clase.

a) Puntualidad. Como futuros profesionales, se espera del alumnado un rigor en el cumplimiento de los horarios. Se considerará una falta de puntualidad todo aquel retraso que supere los 5 minutos que consideramos como margen de cortesía desde el comienzo de la clase. Se computarán como una falta de asistencia dos retrasos.

b) Asistencia a clase con regularidad mediante el control de faltas: ya que el sistema de enseñanza actual establece que se debe valorar la carga presencial de los créditos ECTS se llevará un control de asistencia con el fin de evaluarlo. Cada falta de asistencia injustificada descontará un 0,5% de este apartado. No se computará como falta de asistencia aquellas que hayan sido justificadas mediante prueba documental válida. Aquel alumnado que disfruten de una beca Erasmus o con otros impedimentos por cuestiones personales, se buscarán medidas compensatorias.

c) Actitud positiva, respetando al profesor y a los compañeros y compañeras.

2. Comentaris de textos i vídeos: Per al suport a la matèria, es visualitzaran vídeos a les classes dels que s'hauran de realitzar comentaris. També es repartiran textos amb continguts que fomenten el debat i la reflexió sobre els objectius marcats. Per a l'avaluació d'este apartat es computaran amb una sèrie de criteris que es publicaran amb la tasca. Es valorarà amb 0 els treballs entregats fora del termini marcat en la tarea publicada al Google Classroom. La nota

global d'este apartat s'obtindrà amb la suma total de punts equiparat a 10 i aplicant a este el percentatge corresponent.

2. Comentarios de textos y vídeos: Para el apoyo a la materia, se visualizarán vídeos en las clases de los que se habrán de realizar comentarios. También se repartirán textos con contenidos que fomenten el debate y la reflexión sobre los objetivos marcados. Para la evaluación de este apartado se computarán con una serie de criterios que se publicarán con la tarea. Se valorará con 0 los ejercicios entregados fuera del plazo marcado en la tarea publicada en Google Classroom. La nota global de este apartado se obtendrá con la suma total de puntos equiparado a 10 y aplicando a este el porcentaje correspondiente.

3. Exposició oral i defensa dels treballs: Es demanarà a partir del mes de març un o dos treballs etnomusicològics sobre manifestacions populars o folklòriques musicals. Estos es presentaran en una exposició oral a classe. Els criteris per a la seua avaluació es publicaran amb la tasca.

3. Exposición oral y defensa de los trabajos: Se pedirá a partir de marzo uno o dos trabajos etnomusicológicos sobre manifestaciones musicales. Estos se defenderán en una exposición oral en clase. Los criterios para la su evaluación se publicarán con la tarea.

4. Examen final

Per a l'avaluació final s'establix un examen sobre un comentari d'un vídeo sobre els continguts vistos al llarg de el curs.

Justificació de faltes als exàmens

Tota falta d'assistència a un examen ha de ser per un motiu de força major i ha d'estar justificada amb un document acreditatiu.

L'arribada tard a un examen, fins als 5 minuts de cortesia, es considerarà com a falta injustificada.

4. Examen final: Para la evaluación se establece un examen sobre un comentario de un vídeo sobre los contenidos vistos a lo largo del curso.

Justificación de faltas a los exámenes

Toda falta de asistencia a un examen debe ser por un motivo de fuerza mayor y debe estar justificada con un documento acreditativo.

La llegada tarde a un examen, hasta los 5 minutos de cortesía, se considerará como falta injustificada.

Copiar

La còpia en qualsevol de les activitats o exàmens es qualificarà amb 0. A més, s'entén que això demostra una actitud negativa davant l'assignatura, el que es reflectirà en la nota de l'apartat d'actitud que passarà a ser també de 0.

Copiar

La copia en cualquiera de las actividades o exámenes se calificará con 0. Además, se entiende que esto demuestra una actitud negativa ante la asignatura, lo que se reflejará en la nota del apartado de actitud que pasará a ser también de 0.

Qualificació

La nota final s'obtindrà de la suma dels valors percentuals detallats en el quadre del punt anterior. Cadascun dels apartats es valorarà de 0 a 10 i després se li aplicarà el percentatge corresponent. La qualificació final es presentarà amb una xifra entre 0 i 10 amb un decimal.

Per fer mitjana, s'ha d'haver obtingut una qualificació igual o superior a 5 en cada un dels apartats, tret del punt 1 dels instruments d'avaluació. De no haver igualat o superat el 5 en algun dels altres apartats a valorar, la qualificació serà de suspens en la convocatòria corresponent, encara que la mitjana total siga superior a 5. Entenem que l'avaluació ha de ser integradora i s'han d'haver assolit tots els aspectes a avaluar de manera positiva. No obtindre un aprovat en alguna de les parts en què hem dividit l'avaluació, fa patent deficiències en els resultats d'aprenentatge i els objectius a assolir. Per tant, considerem que això és un clar símptoma de no haver obtingut el desitjat grau en l'adquisició de totes les competències.

Aquelles persones que tinguen una qualificació igual o superior a 9 se les podrà atorgar la menció de matrícula d'honor. Només es podrà concedir una menció per grup. Per a açò es tindrà en compte la qualitat en l'edició dels treballs realitzats a llarg del curs i l'evolució a

l'assignatura.

Calificació

La nota final se obtendrá de la suma de los valores porcentuales detallados en el cuadro del punto anterior. Cada uno de los apartados se valorará de 0 a 10 y luego se le aplicará el porcentaje correspondiente. La calificación final se presentará con una cifra entre 0 y 10 con un decimal.

Para hacer media se debe haber obtenido una calificación igual o superior a 5 en cada uno de los apartados, salvo el punto 1 de los instrumentos de evaluación. De no haber igualado o superado el 5 en alguno de los otros apartados a valorar, la calificación será de suspenso en la convocatoria correspondiente, aunque la media total sea superior a 5. Entendemos que la evaluación debe ser integradora y se han de haber alcanzado todos los aspectos a evaluar de manera positiva. No obtener un aprobado en alguna de las partes en que hemos dividido la evaluación, hace patente deficiencias en los resultados de aprendizaje y los objetivos a alcanzar. Por consiguiente, consideramos que esto es un claro síntoma de no haber obtenido el deseado grado en la adquisición de todas las competencias.

Aquellas personas que tengan una calificación igual o superior a 9 se les podrá otorgar la mención de matrícula de honor. Sólo se podrá conceder una mención por grupo. Para ello se tendrá en cuenta la calidad en la edición de los trabajos entregados y la evolución en la asignatura.

6.3 Sistemes de recuperació
Sistemas de recuperación

Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)

Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

L'alumnat podrà esmenar les avaluacions negatives de cada un dels apartats mitjançant les següents mesures:

Comentaris no entregats

Aquell alumnat que no haja obtingut l'aprobat per no haver entregat alguns dels treballs o alguna de les activitats, tan sols ha de presentar el que li falte. Com s'ha dit en el punt anterior, l'alumnat només podrà aspirar a un 5, atenent al que s'ha marcat en el punt dedicat als comentaris. Els comentaris s'han d'entregar una setmana abans de la segona convocatòria.

Examen no superat

Per contra, aquelles persones que no hagen superat la part teòrica hauran de realitzar el corresponent examen a la segona convocatòria.

Falta de treball i examen suspès

Aquell alumnat que no haja presentat els deguts treballs al llarg de el curs, hauran de lliurar un treball sobre alguna tradició musical continguda en el temari. Este treball s'hauran de lliurar en el termini d'una setmana abans de l'examen extraordinari. El treball comptarà un 30% mentre que l'examen comptaran un 70%.

El alumnado podrá enmendar las evaluaciones negativas de cada uno de los apartados mediante las siguientes medidas:

Comentarios no entregados

Aquel alumnado que no haya obtenido el aprobado por no haber entregado algunos de los trabajos o alguna de las actividades, tan sólo deberá presentar lo que le falte. Como se ha dicho en el punto anterior, el alumnado solo podrá aspirar a un 5, teniendo en cuenta lo estipulado en el apartado dedicado a los comentarios. Los comentarios se tienen que entregar una semana antes de la segunda convocatoria.

Examen no superado

Por el contrario, aquellas personas que no hayan superado la parte teórica deberán realizar el correspondiente examen en la segunda convocatoria.

Falta de trabajo y examen suspendido

Aquel alumnado que no haya presentado los debidos trabajos a lo largo del curso, deberán entregar un trabajo sobre alguna tradición musical contenida en el temario. Este trabajo se deberán entregar en el plazo de una semana antes del examen extraordinario. El trabajo contará un 30% mientras que el examen contarán un 70%.

7**Bibliografía***Bibliografía*

A continuació presentem una bibliografia de referència i consulta per a l'alumnat. Els llibres marcats en negreta són especialment interessants per a la pràctica de l'assignatura.

A continuación presentamos una bibliografía de referencia y consulta para el alumnado. Los libros marcados en negrita son especialmente interesantes para la práctica de la asignatura.

- **CÁMARA, Enrique. *Etnomusicología*. Madrid: Ediciones del ICCMU, 2002.**

- CRIVILLÉ I BARGALLÓ, José. *Historia de la música española. El folklore musical*. Vol. 7. Madrid: Alianza Editorial, 1983.

- **CRUCES, Francisco et al. *Las Culturas Musicales. Lecturas de Etnomusicología*. Madrid: Trotta, 2001.**

- **DÍAZ VIANA, Luis: *Música y Culturas. Una aproximación antropológica a la etnomusicología*. Madrid: Edema, 1993.**

- LOMAX, Alan. *Folk Song Style and Culture*. Washington: American Association for the Advancement Science, 1968.

- MALM, William P. *Culturas musicales del Pacífico, el cercano Oriente y Asia*. Madrid: Alianza Editorial, 1985.

- MERRIAN, Alan P. *The Anthropology of Music*. Evanston (Illinois): Northwestern University Press, 1964.

- NETTL, Bruno. *Música folklórica y tradicional de los continentes occidentales*. Madrid: Alianza Música, 1996.

- PARDO, Fermin i JESÚS-MARÍA, J. Àngel: *La música popular en la tradició valenciana*. València: Institut Valencià de la Música. Generalitat Valenciana, 2001.

- **REIG, Jordi: *La música tradicional valenciana. Una aproximació etnomusicològica*. Institut Valencià de la Música - Generalitat Valenciana, 2011.**

- SCARNECCHIA, Paolo. *Música popular y música culta*. Barcelona: CIDOB edicions i Icaria editorial. Enciclopedia del Mediterraneo, 1998.

- VIÑUELA SUÁREZ, Laura: *La perspectiva de género y la música popular: dos nuevos retos para la musicología*. Oviedo: KRK, (Colección Alternativas; Serie Doctorado de estudios de la mujer, 17), 2004.